

Mansikkajauhiainen lisääntyy lämpiminä kesinä

Anne Nissinen & Irene Vänninen

Mansikkajauhiaisen lisääntyminen nopeutuu lämpiminä kesinä, jolloin se ehtii tuottaa useamman sukupolven. Siitä on jo havaintoja tuholaisena mansikalta tunnelissa maapohjalla viljeltäessä. Kesällä 2024 sitä tavattiin yllättäen kasvihuoneesta paprikalta. Biologisia torjuntaeliöitä on kokeiltu, mutta eri eliöiden torjuntatehon varmistaminen vaatisi tutkimusta.

Mansikkajauhiainen (*Aleyrodes loniceræ*) on 1 millin pituinen, valkoinen, vahapeitteinen hyönteinen, joka muistuttaa ulkonäöltään pientä perhosta. Siivet ovat kattolaskuisesti ruumiin päällä, ja etusiipien kärkiosassa on tumma korpraalinnatsaa muistuttava kuvio, jonka kärki osoittaa eteenpäin.

Mansikkajauhiaiset ruokailevat usein ryhmänä kasvin lehtien alla ja pölähtävät lentoon häiritäessä. Isäntäkasveja mansikan lisäksi mm. vuohenputki, käenkaali, niittykellukka, mesiangervo, mustikka ja orvokit. Aikuiset talvehtivat karikkeessa ja lähtevät liikkeelle aikaisin keväällä. Ne aloittavat munintansa jo toukokuussa. Munat ovat 0,3 mm keltäviä, soikeita, vahapölyn peittämiä ja yleensä lehtien alapinnoilla. Toukat ovat

litteitä, vaaleanvihreitä, kilpimäisiä ja ne imevät kasvien nesteitä paikallaan pysyen lehden alapinnalla.

Viime vuoden toukokuun puolivälin jälkeen alkanut lämmin jakso ilmeisesti kiihdytti mansikkajauhiaisten lisääntymistä, ja keskikesällä niitä oli jo vuohenputkien lehdistä suorastaan pölisemällä. Erään tutkimuksen mukaan mansikkajauhiaisen kehitysaika munasta aikuiseksi ruusulla oli 20 asteessa 29 vrk ja 25 asteessa 23 vrk.

Viime kesänä ensimmäinen uusi sukupolvi kehittyi todennäköisesti kesä-

Mansikkajauhiainen (Aleyrodes loniceræ) on 1 millin pituinen, valkoinen, vahapeitteinen hyönteinen, joka muistuttaa ulkonäöltään pientä perhosta.

kuun puoleen väliin mennessä ja toinen heinäkuun puoleen väliin mennessä, ja kolmas elokuussa. Mansikkajauhiaisia oli liikkeellä vielä syyskuun lopussa iltalämpötilan painuessa lähelle nollaa.

Mansikalla jauhiaiset ovat paikoin lisääntyneet niin runsaasti, että niistä on ollut viljelyssä haittaa. Toukkien erittämä mesikaste voi lisätä nokihärmäsienten esiintymistä kasvustossa. Lämpimät kesät suosivat useamman sukupolven kehittymistä. Tunnelissa kasvatetulla monivuotisella mansikalla mansikkajauhiaisten on havaittu muodostavan hyvin runsaita populaatioita, jotka talvehtivat hyvin ja joista on vaikea päästä eroon.

Kesällä 2024 mansikkajauhiaisesta tehtiin havainto myös paprikalta

kasvihuoneessa Etelä-Pohjanmaalta. Jauhiaisia jouduttiin torjumaan ja se onnistui *Eretmocerus*-loispistiäisillä ja *Amblyseius swirskii*-petopunkeilla, vaikka jäi epäselväksi, kumpi toimi paremmin. Kasvusto hävitettiin syksyllä, joten ei ole tiedossa, miten pitkään populaatio olisi säilynyt paprikalla elossa. Paprikasta mansikkajauhiaisen isäntäkasvina ei löydy mainintaa kirjallisuudesta.

Lajin luontaisista vihollisista tunnetaan ainakin jauhiaispirkko, *Clitostethus arcuatus*, joka kuuluu leppäpirkkoihin, mutta sen ei vielä tiedetä esiintyvän Suomessa.

Kirjoittajat työskentelevät erikoistutkijoita Luonnonvarakeskuksessa.